

Motion till riksdagen 2023/24:183

av Christofer Bergenblock m.fl. (C)

med anledning av skr. 2022/23:141 Riksrevisionens rapport om lex Maria och lex Sarah

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan i syfte att stärka den nationella styrningen och kontrollen för ökad kvalitet och patientsäkerhet i äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge en lämplig myndighet i uppdrag att utveckla ett stöd till vård- och omsorgsverksamheterna kring varför och hur man ska informera och inkludera enskilda och deras närstående i utredningar av vårdskador och missförhållanden inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om Ivo har tillräckliga resurser för att stärka kvaliteten och likvärdigheten i handläggningen av lex Maria- och lex Sarah-ärenden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksrevisionen har kommit med skarp och berättigad kritik mot statens insatser för att förhindra vårdskador och missförhållanden inom vård- och omsorgsverksamheten för äldre. Riksrevisionen bedömer även att verksamheternas ansvar för att informera och delaktiggöra anhöriga när något inträffat bör förtydligas.

Centerpartiet ser positivt på de åtgärder som regeringen redan har vidtagit men menar att det behöver göras mer.

Riksrevisionen lyfter i sin rapport fram behovet av en ökad nationell styrning, exempelvis genom en nationell handlingsplan inom området. En nationell handlingsplan finns redan i dag för ökad patientsäkerhet inom hälso- och sjukvården men saknas inom omsorgen om de äldre. Genom en handlingsplan kan en tydlig målsättning sättas upp

om att höja kvaliteten inom omsorgen i syfte att minska och förhindra missförhållanden. Samtidigt kan handlingsplanen fungera normerande för verksamheterna och underlätta uppföljningen. Centerpartiet vill motbakgrund av detta att det tas fram en nationell handlingsplan för ökad kvalitet inom omsorgen om äldre. Regeringen bör gå vidare med Riksrevisionens rekommendation.

Vidare lyfter Riksrevisionen fram att enskilda och anhöriga inte i tillräcklig grad blir involverade när det görs lex Maria- och lex Sarah-anmälningar. Detta är ett problem, dels utifrån att man riskerar att missa viktiga fakta och perspektiv kring vad som har hänt, dels utifrån att det är viktigt för den enskilde och dennes närstående att få beskriva den egna upplevelsen av vårdskadan eller missförhållandet. Ännu viktigare är naturligtvis att information över huvud taget delges enskilda och närstående när det görs en anmälan. Centerpartiet vill därför att Socialstyrelsen ska ta ett större ansvar för att den enskilde och dennes närstående ska informeras och göras delaktiga i samband med att vårdskador eller missförhållanden inom omsorgen om äldre uppdagas. Regeringen bör därför, i enlighet med Riksrevisionens rekommendation, ge Socialstyrelsen eller annan lämplig myndighet i uppdrag att ta fram ett stöd till verksamheterna som förtydligar varför och hur den enskilde och närstående ska informeras och göras delaktiga.

För att följa upp vårdskador och missförhållanden inom vården och omsorgen för äldre krävs det att tillsynsmyndigheten Ivo har tillräcklig kunskap och kapacitet att göra det på ett effektivt sätt. Ivo bör inte bara följa upp de kommuner och verksamheter som gör anmälningar enligt lex Maria och lex Sarah utan även de kommuner som aldrig eller väldigt sällan gör anmälningar. En proaktiv och väl fungerande tillsyn skulle leda till ökad kvalitet med färre vårdskador och missförhållanden. Förutsättningen är att Ivo klarar av sitt uppdrag och kan fortsätta utveckla sina arbetssätt. Riksrevisionen rekommenderar att Ivo vidtar åtgärder för att stärka kvaliteten och likvärdigheten i handläggningen av lex Maria- och lex Sarah-ärenden. Regeringen bör mot bakgrund av detta se över om Ivos uppdrag bör förtydligas eller utökas samt om Ivo har tillräckliga resurser för att klara av sitt uppdrag.

Christofer Bergenblock (C)

Anders W Jonsson (C)

Martina Johansson (C)